

Beitebruk i Oppdal

Oppdal er en av landets største sauekommuner med 17 000 vinterfóra sau og 40 000 sau på sommerbeite i skog og lier. I tillegg er det 2 500 storfe og 2500 tamrein ute sommerstid.

Husdyr på beite er utmarksbasert matproduksjon. Samtidig gjør disse dyra gjør en god jobb med **skjøtsel av kulturlandskapet** og forhindrer gjengroing. Forskning har også vist at et godt beitetrykk, slik vi har her i Oppdal, gir høyest biologisk mangfold i forhold til planter, dyr og insekter i beiteområdene, samt økt karbonbinding i marka.

Beiteretten er en gammel hevd-vunnen rett som er nedskrevet allerede i Magnus Lagabøters landlov fra 1274. Bakgrunnen er at beite skal kunne foregå over store sammenhengende utmarksområder. Beiteretten behøver ikke være nedskrevet på den enkelte eiendom, men være ervervet over såkalt alders tids bruk. Det kan derfor godt være noen som har beiterett til din eiendom, selv om ikke dette står i skjøtet.

Det er spesielt tre lover i vårt lovverk som er verdt å merke seg når det gjelder gjerdehold:

Gjerdelova § 3-5, § 6, § 7-10

Dyrevelferdslova §15

Lov om planlegging og byggesaksbehandling § 1-6

Har du spørsmål? Kontakt Oppdal kommune
tlf.: 72 40 10 00 e-post: post@oppdal.kommune.no

Vi håper denne lille folderen kommer til nytte, og at god gjerdekultur blir til felles glede for beitedyra, beitebrukere og hytteeiere.

Det er beitedyra som har skapt det vakre kulturlandskapet i Oppdal. Uten beiting vil landskapet gro igjen i løpet av få år.

Er det lov å sette opp gjerder i hyttefeltene?

Til en viss grad, hvis man følger reglene. Det er regler for hvor mye som kan gjerdes inn, strømtråd er ikke tillatt, og gjerdet må være forsvarlig satt opp.

Strømtråd er ikke tillatt brukt ved fritidsboliger ettersom det krever daglig tilsyn. Det må alltid være strøm på elektrisk gjerde. Elektrisk gjerde uten strøm kan være dødsfeller for sau, det vil fungere omtrent som et fiskegarn.

Hvor stor del av tomta kan gjerdes inn?

I områder vist til fritidsbebyggelse i kommuneplanen for Oppdal, fremgår det av retningslinjene at sum av bebyggd og inngjerdet areal maksimalt kan utgjøre 40 % av tomtearealet. Reguleringsplanen for hytteområdet kan ha strengere bestemmelser i forhold til inngjerding. Det kan også framgå av kjøpekontrakten hvordan beiteretten er håndtert, og likedan hva som er tillatt av inngjerding.

Bestemmelsen gir hytteeier anledning til å gjerde inn inngangsparti og veranda, samtidig som det tas hensyn til at dyreeiere har beiterett i området.

Hensikten er å sikre beitedyra tilgang på gode beiteområder, ettersom områder som er egnet til fritidsbebyggelse ofte ligger i gode beiteområder. Det er meningen at beitedyra skal fortsette å beite i hyttefeltene.

Hvordan bør et gjerde se ut?

Det er egne krav om hvordan et gjerde skal settes opp og hvilke materialer som bør brukes. Du kan sette opp gjerde selv, eller bruke profesjonelle aktører som finnes i området.

Et landbruksgjerde skal være minst 1.1 m høgt og så tett at det stenger ute hest, storfe og småfe i beitetida 1.mai – 15.oktober.

Gjerdet må lages så tett at ikke dyr setter fast hodet mellom materialene, max 10 cm åpning. Dette gjelder også for grinder.

Inngjerding må heller ikke stenge for ferdsel langs stier.

Gjerde og tradisjon

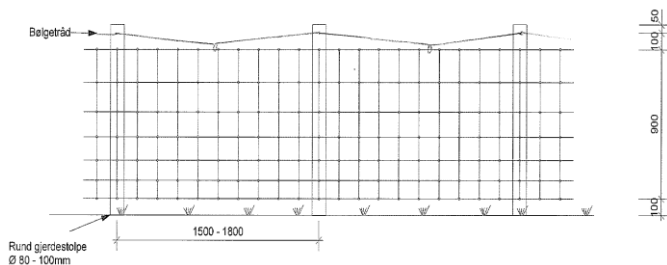
Tradisjonelle gjerdemåter i Oppdal før nettinggjerdet kom, var stenutgard og remutgard. En remutgard eller risutgard består av staur med horisontale fjøler/bakskier på toppen, eller i eldre tid bjørkestranger, kvist, småtrær og einer. Det er ingen tradisjon for å bruke skigard i Oppdal, men skigard er godt egnet og har blitt mer vanlig.

Stenutgard med remutgard på toppen

Nettinggjerde

Nettinggjerde i stål er effektivt for sau og storfe. For storfe bør man bruke overtråd, en tykk ståltråd på toppen, eller slå på bord mellom staurene på toppen. Husk å snu nettet riktig vei ved oppsetting, små masker nederst, store masker øverst, og nederste tråd bare noen cm over marka. Staurene skal stå så tett at nettingen holder seg stram, ca. 1.5-1.8 m mellom hver staur.

Piggtråd

Det er ikke tillatt å bruke piggtrådgjerde, jf. lov om dyrevelferd. Forbudet gjelder oppsetting av ny piggtråd og eksisterende gjerder med behov for vedlikehold, der gjerdetråd skal skiftes ut helt eller delvis.

Vedlikehold

Har du satt opp gjerde, er det ditt ansvar at det holdes vedlike og ikke blir til nedfalls og dermed farlig for husdyr. Et nettinggjerde som ligger halvveis nede kan være en felle, der husdyr kommer inn på hyttetunet, men ikke ut igjen. Etter en tid vil det bli mangel på mat og vann.

Pass også på at verandautspring og grunnmur på hytta er tett under, slik at ikke husdyr går seg fast, og pass på at dører på uthusene er sikret slik at ikke husdyr får dem opp og kan bli stengt inne.

BÅNDTVANGSBESTEMMELSER I OPPDAL

1. APRIL – 31. OKTOBER

Unntak: Hund brukt under lovlig jakt og hund brukt under gjeting.

Det er båndtvang hele året i boligområder, handleområder, ved idrettsanlegg og ved Rauøra og Kullsjøen friluftsområde. Det er båndtvang i og ved preparerte skiløyper i hele vintersesongen.

GJERDEHOLD OG BEITEBRUK I OPPDAL

Kort info til eiere av fritidseiendommer

Beitelaga i Oppdal
Oppdal Sau og Geit
Oppdal kommune
2025